

ТА'ЛИМ ТИЗИМИДА ТАРИХ ФАНИНИ О'ҚИТИШДА ЗАМОНАВИЙ INNOVATSION METODLAR

Shoniyozov Hayot Husan o'g'li

Navoiy viloyati Uchquduq tuman kasb-hunar maktabi

Tarix fani o'qituvchisi

Annotatsiya: Ushbu maqolada ta'lim tizimida tarix fanini o'qitishda zamonaviy innovatsion metodlar, tarixni o'qitishda innovatsion-pedagogik texnologiyalarning ahamiyati, tarix darslarida badiiy adabiyotlardan foydalanish, o'quvchilarda tarix ta'limi asosida tarixiy tafakkur tuyg'usini shakllantirish haqida to'liq bayon qilingan.

Kalit so'zlar: ta'lim tizimi, zamonaviy innovatsion metodlar, pedagogik texnologiyalar, tarix ta'limi.

Kirish:

Tarixni o'qitishda innovatsion-pedagogik texnologiyalarning ahamiyati bo'lajak tarix o'qituvchilarining kasbiy tayyorgarligini takomillashtirish, pedagogik tafakkurini kengaytirish, ularda fanni o'qitishda zamonaviy pedagogik texnologiyalarni foydalanish uchun kerak bo'lgan metodik bilim, ko'nikmalarni rivojlantirishdan iboratdir. Ta'lim-tarbiya faoliyatining mohiyati, maqsad va vazifalari davrlar o'tishi bilan kengayib borishi natijasida uning shakl va usullari ham rivojlanmoqda.

Adabiyotlar tahlili va metodlar:

Tarix darslarini tashkil qilishda yangicha pedagogik texnologiyalar o'rni asosiy ahamiyatga ega. Ayniqsa bu borada darslarda axborot texnologiyalaridan foydalangan holda darslarni tashkil qilish alohida ahamiyatga ega. Dars mavzusini tushuntirayotganda ma'lum bir davrdagi asosiy tarixiy voqelik ko'rsatilsa mavzuning mohiyati yanada aniq o'zlashtirilishiga xizmat qiladi.

Zamonaviy ijtimoiy fanlar sohasida tarixiy xotira tushunchasi va tamoyiliga talab kuchayib bormoqda. Tarixiy xotira masalasiga nafaqat tarixchilar, balki sotsiologlar, madaniyatshunoslar, yozuvchilar va boshqa soha vakillari ham yuqori e'tibor bermoqdalar va unga murojaat qilmoqdalar. Zamonaviy tarix fanida tarixiy xotira alohida mavjud tamoyil emas, balki fanlararo yondashuv yordamida shakllanib borayotgan alohida maxsus fan sohasiga aylanib bormoqda. Tarixiy xotira nazariyasi faol tarzda shakllanib bormoqda.

Natijalar:

Insoniyatning ming yillardagi tarixi va tarixiy taraqqiyoti jarayonlariga, shuningdek madaniyati va ma'naviy, ilmiy xazinasiga bebaho hissa qo'shgan buyuk ajdodlarimizga, xalqimizning minglab farzandlarining yurt mustaqilligi, taraqqiyoti, tinchligi va osoyishtaligi yo'lidagi faoliyati va ular qoldirgan merosga munosib bo'lish istagi jamiyatimiz a'zolari o'rtasida tarixiy xotira va tarixiy ong sifatida keng yoyilishi, har bir fuqaroning ongidan mustahkam joy olishining ta'minlanishi zamonaviy tarix fanining asosiy vazifalaridan biri sanaladi.

Tarixni ilmiy jihatda tahlil etish, uni idrok qilish, yuz bergan ijtimoiy-siyosiy jarayonlar yordamida muayyan davrning siyosiy va ma'naviy muhitini baholash, har bir davr kishilari ruhiyati, ma'naviy axloqiy mezonlari, voqea-hodisalarga

munosabatini o'rganish, uni falsafiy idrok qilish tarix falsafasi tushunchasining mohiyatini belgilaydi.

Muhokama:

Tarixiy-badiiy adabiyotlardan foydalanishda o'quvchilarning yosh psixologik xususiyatlarini inobatga olish kerak. Badiiy adabiyot obrazlaridan foydalanish o'qituvchi bayonining emotsional ta'sirchanligini, tarbiyaviy ahamiyatini oshiradi, o'rganilayotgan tarixiy voqealarga nisbatan o'quvchilarda xayrixohlik, zavqlanish, afsuslanish, nafrat yoki hayrat tuyg'ularini tug'diradi. Tarixiy voqea-hodisalarning esda qolishini, darsning qiziqarli bo'lishini ta'minlaydi, shuningdek o'rganilayotgan tarixiy davr to'g'risida to'liq tushuncha va tasavvur hosil qilishga xizmat qiladi.

O'quvchilarda tarix ta'limi yordamida tarixiy tafakkurni, tarixiy xotira tuyg'usini takomillashtirish yordamida ularni o'z oilasi, davlat va jamiyat oldida mas'uliyatini his qiladigan, o'z bilimi va intellektual salohiyatiga tayanadigan faol fuqarolar etib tarbiyalash joiz. Ya'ni, o'quvchilarda tarix ta'limi yordamida tarixiy tafakkurni, tarixiy xotira tuyg'usini rivojlantirish yordamida ularni o'z oilasi, davlat va jamiyat oldida mas'uliyatini his qiladigan, o'z bilimi va intellektual salohiyatiga tayanadigan faol fuqarolar etib tarbiyalash lozim.

Xulosa:

Xulosa o'rnida shuni aytish joizki, bugungi vaqtda tarix ta'limida sodir bo'layotgan ijobiy siljishlar loyiha metodini o'qitish jarayonida tadbqiq qilish jiddiy ekanligini ko'rsatmoqda. Tarix fanida boshqa ijtimoiy-gumanitar fanlardan farq qilgan holda loyihalash metodini uning har bir mavzusi bo'yicha turli shakl va ko'rinishlarda tadbqiq qilinishi mumkin. Tarix o'qituvchisining nazariy va amaliy bilimi yetarli darajada rivojlangan bo'lib u darsning vazifalarini aniq belgilash qobiliyatiga ega bo'lishi zarur. Maktabda tarix o'qitishning maqsadi, ta'lim-tarbiyaviy vazifalari va mohiyatini bilish uchun tarix o'qitishning ilmiy asoslarini egallab olishning o'zi kifoya qilmaydi. Tarix ta'limini darsda, darsdan tashqari mashg'ulotlar, boshqa turli madaniy-ma'rifiy tadbirlar asosida amalga oshiriladi.

Adabiyotlar ro'yxati:

1. Aqchayev F. Sh. Tarix fanini o'qitishda innovatsion texnologiyalar. Jizzax, 2014.
2. T. Toshpo'latov, Y.G'afforov – "Tarix o'qitish metodikasi" Toshkent 2002.
3. Usmonov K, Sodiqov M., Oblomurodov N. O'zbekiston tarixi. I - qism. - T.: 2002.
4. Sagdiev A., Fuzailova G., Hasanova M. Tarix o'qitish metodikasi. -Toshkent: TDPU, 2008.